Odisee
DE CO-HOGESCHOOL

Spiegelfase
Bachelor Ontwerp- en Productietechnologie

13 mei 2025

Deel 1 | Inleiding

1. Situering van de Spiegelfase
2. Samenstelling van het panel en de gesprekspartners
3. Opzet van de reviewdag

Deel 2 | Bespreking

1. Kwaliteitskenmerk 1: Profiel, leerresultaten en curriculum
2. Kwaliteitskenmerk 2: Onderwijsleeromgeving
3. Kwaliteitskenmerk 3: Begeleiding van studenten
4. Kwaliteitskenmerk 4: Betrokkenheid van stakeholders
5. Kwaliteitskenmerk 5: Internationalisering, toegepast onderzoek en maatschappelijke dienstverlening

Deel 3 | Bijlage

1. Referentiekader Odisee

Dit verslag kadert in de VARiOSO-cyclus: het instrument voor de kwaliteitsbewaking in eigen regie van Odisee. Het is een momentopname van de onderwijskwaliteit door de dienst onderwijs en kwaliteit, naast het continue ontwikkel- en verbeteringswerk van de opleiding.
Meer achtergrond kan de lezer vinden op https://www.odisee.be/kwaliteitsvol-onderwijs.

Deel 1 | Inleiding

1 Situering van de Spiegelfase

De spiegelfase is een onderdeel van de bewaking van de opleidingskwaliteit in eigen regie, ook wel het **VARiOSO**-proces genoemd (**V**erkennen, **A**nalyseren, **R**eflectie-intern, **O**ptimaliseren, **S**piegelen, **O**pvolgen). De stap van de spiegelfase is een review van een opleiding door een onafhankelijk/extern panel van experten. Odisee werkt hiervoor samen met VLUHR KZ.

Het externe panel neemt kennis van het kwaliteitsprofiel van de opleiding. Het kwaliteitsprofiel is een concretisering van vijf kwaliteitskenmerken:

- Kwaliteitskenmerk 1: Profiel, leerresultaten en curriculum
- Kwaliteitskenmerk 2: Onderwijsleeromgeving
- Kwaliteitskenmerk 3: Begeleiding van studenten
- Kwaliteitskenmerk 4: Betrokkenheid van stakeholders
- Kwaliteitskenmerk 5: Internationalisering, toegepast onderzoek en maatschappelijke dienstverlening

Voor elk kenmerk documenteert de opleiding realisaties en uitdagingen waar ze in de nabije toekomst prioritair werk wil van maken. Het panel gaat over dit kwaliteitsprofiel met het opleidingsteam in gesprek, bekrachtigt en/of helpt de opleiding verder te verdiepen aan de hand van vragen/bemerkingen en tips voor de toekomst. Zo nodig kan het panel ook dringende aanbevelingen formuleren in verband met het gedocumenteerde kwaliteitsprofiel van de opleiding. Indien het panel de nood voelt om andere thema's te bevragen die niet in het kwaliteitsprofiel aan bod kwamen, dan kan dat maar we gaan er van uit dat dit eerder uitzondering is dan regel. Zo nodig wordt hiervoor een aanvullend overlegmoment ingepland en aanvullende documentatie aangereikt.

De beoordeling gebeurt in verslagvorm door per kwaliteitskenmerk drie items te omschrijven:

- sterke punten
- vragen/bemerkingen
- tips voor de toekomst

2 Samenstelling van de focusgroep

Panel

- Melissa Tuytens: voorzitter
- Johan Driesen: peer
- Katrien Houben: onderwijsdeskundige
- Louis Van Dun: werkveldvertegenwoordiger
- Marie De Visscher: student

Gesprekspartners

Speeddate

Machteld Van den Bogaerd	Clusterdirecteur (Bio)Technologie
Kim Schelfaut	Opleidingshoofd
Cléante Dierickx	Docent en trajectbegeleider
Stijn De Norre	Docent en trajectbegeleider
Renaat Van Hecke	Docent
Koen Deprez	Docent en ankerpersoon internationalisering
Julie Geerinck	Werkveldpartner
Thomas Van Zeveren	Werkveldpartner
Quinten Verhofstadt	Student 2de jaar
Maarten Uyttendaele	Student 3e jaar

Verdiepingsgesprek

Machteld Van den Bogaerd	Clusterdirecteur (Bio)Technologie
Kim Schelfaut	Opleidingshoofd
Cléante Dierickx	Docent en trajectbegeleider
Stijn De Norre	Docent en trajectbegeleider
Renaat Van Hecke	Docent
Koen Deprez	Docent en ankerpersoon internationalisering
Julie Geerinck	Werkveldpartner
Quinten Verhofstadt	Student 2de jaar
Maarten Uyttendaele	Student 3e jaar

3 Opzet van de reviewdag

8u30-9u	Aankomst en ontvangst panel
9u-10u15	Overleg panel Voorbereiding speeddating
10u15- 11u15	Speeddating
11u15- 11u45	Toonmoment van de opleiding
11u45- 12u30	Overleg panel Terugkoppeling speeddate
12u30- 13u30	Lunch Voorbereiding verdiepingsgesprek
13u30-15u	Verdiepingsgesprek
15u-15u15	Pauze
15u15- 16u30	Overleg panel Besluitvorming
16u30-17u	Rapporteringsgesprek

Deel 2 | Bespreking

Per kwaliteitskenmerk wordt eerst een korte omschrijving gegeven. Daaronder vindt de lezer telkens de gekozen realisatie en uitdaging terug van de opleiding die in het kwaliteitsprofiel werd uitgewerkt. Daarna volgt de beoordeling van het panel.

In bijlage vindt u het volledige referentiekader terug.

Kwaliteitskenmerk 1: Profiel, leerresultaten en curriculum

Omschrijving
De opleiding heeft een duidelijk, specifiek **profiel** dat aansluit bij de onderwijsvisie van het studiegebied en van de instelling. De **leerresultaten** van de opleiding vormen een heldere invulling van de internationaal en landelijk gevalideerde domeinspecifieke leerresultaten. Het **curriculum** van de opleiding sluit aan bij de meest recente ontwikkelingen in het vakgebied, in het werkveld en is maatschappelijk relevant.

Keuze opleiding

Realisatie:

- Gestructureerd en duidelijk curriculum

Uitdaging:

- Instroom en marktaandeel
- Flexibiliteit en keuzemogelijkheden
- Specifieke curriculum-aanpassingen

Sterke punten

- De opleiding biedt een zeer actueel programma aan. Het curriculum sluit goed aan bij de noden van het werkveld en bereidt studenten degelijk voor op de arbeidsmarkt. Alle stakeholders verbonden aan de opleiding hebben daar duidelijk appreciatie voor. Het panel raadt aan om dit in de toekomst ook verder te bewaken en te borgen.
- De praktijkgerichte opleidingsonderdelen zijn goed en kwalitatief opgebouwd.
- Het panel merkt een gemotiveerd en betrokken docententeam op, met een duidelijke passie voor onderwijs.
- Het panel ondersteunt de ambities van de opleiding om de onthaaltrajecten en aanpassingstrajecten uit te bouwen op korte termijn. Dit zal een positieve vernieuwing inhouden met veel opportuniteiten. Het panel moedigt de opleiding aan om hier verder op in te zetten en de effecten op de studenten nauwgezet op te volgen.

Vragen/bemerkingen

Tips voor de toekomst

- Het panel adviseert de opleiding om een goede balans te zoeken en aandacht te besteden aan de werkdruk van het team. Neem als opleiding ook de tijd om de kwaliteit van de opleiding te borgen. Het panel wil de opleiding aanmoedigen om voldoende de efficiëntie-

oefening mee te nemen bij toekomstige beslissingen. Het panel ziet nog mogelijkheden voor de opleiding om hierbij een formele en gestructureerde werkwijze te hanteren.

- Het panel raadt aan om het topic 'duurzaamheid' en de toekomstige ontwikkelingen daaromtrent ook voldoende op te nemen en verder te integreren in het curriculum.
- Het panel wil de opleiding aanmoedigen om te blijven nadenken over de combinatie van contacturen en hybride onderwijs en daarbij de mogelijkheden van digitaal onderwijs verder te verkennen. De opleiding zet reeds in op verschillende werkvormen en het gebruik van kennisclips. De opleiding kan de mogelijkheden van deze werkvormen verder nagaan, ook i.f.v. de efficiëntie-oefening. Het panel ziet opportuniteiten in het inzetten van verschillende werkvormen en het verder aanspreken van diverse studentenprofielen. Zo zou de opleiding kunnen inzetten op verdere flexibilisering en diversiteit in de opleiding.
- Het panel geeft aan dat de kosten-batenanalyse van diverse initiatieven ook in de toekomst zinvol zal zijn. De opleiding doet nu reeds evaluaties bij initiatieven zoals de workshops met het secundair onderwijs, de maakweek, enzovoort. Het panel raadt aan om deze analyses als team te blijven maken.
- Het panel mocht een zeer betrokken en gemotiveerd team waarnemen. Daarnaast heeft het panel de indruk dat er frequent ad hoc afgestemd wordt onder elkaar, in de ontwikkeling van de opleiding. Men merkt op dat veel zaken door individuele collega's opgenomen worden, met veel return voor de opleiding. Het panel wil de opleiding aanmoedigen om te kijken naar kansen om taken te delen, elkaar bij te staan en werkdruk te verdelen over meerdere collega's. Idealiter ontwikkelt de opleiding eigen systemen en processen om zichzelf te ondersteunen. Huidige processen die nu mogelijks informeel verlopen, kunnen volgens het panel geformaliseerd en gestructureerd worden.

Kwaliteitskenmerk 2: Onderwijsleeromgeving

Omschrijving

De **onderwijsleeromgeving** stimuleert de studenten om een actieve rol te spelen in het leerproces en draagt bij tot een vlotte studievoortgang. Er is aansluiting van de leeromgeving bij de diverse studentenpopulatie, de talentontwikkeling van studenten en de interactie met het werkveld.
De **beoordeling** van studenten weerspiegelt het leerproces en concretiseert de beoogde leerresultaten.
We wegen evaluatie af tegen ingezette talenten en opgenomen uitdagingen.

Keuze opleiding

Realisatie:

- Authentieke leerervaringen
- Cocreatie met studenten

Uitdaging:

- Evenwicht uniformiteit en flexibiliteit
- Feedback, data-analyses en intervisies verankeren
- Flexibele leerwegen

Sterke punten

- De opleiding beschikt over goed uitgeruste labo's en een sterke infrastructuur. Daarnaast is deze praktijkomgeving ook erg ordelijk en proper onderhouden.
- Het panel observeert een sterke wisselwerking over verwante opleidingen heen. De onderlinge versterking via uitwisseling met het graduaat en de masteropleiding is zeker waardevol.
- De studenten in de opleiding krijgen de mogelijkheid om zelfstandig te oefenen in de computerlokalen en labo's van de opleiding. De beschikbaarheid van de docenten in deze praktijkomgevingen is erg positief.
- Het panel heeft in het verdiepingsgesprek meer informatie verkregen over het stagebeleid in de opleiding en merkt een zeer gestructureerd beleid en stagecoördinatie op.

Vragen/bemerkingen

Tips voor de toekomst

- Het panel adviseert de opleiding om in kader van het IKCO proces en het evaluatiebeleid dezelfde lijnen van het stagebeleid door te trekken. Zorg voor uniformiteit over de OPO's heen, rekening houdend met de draagkracht en haalbaarheid voor het team. Op deze manier kan men tot een onderbouwd evaluatiebeleid komen voor alle opleidingsonderdelen. Het panel suggereert om het efficiënter toepassen en organiseren van feedback verder te verkennen. De opleiding zet reeds sterk in op individuele begeleiding van de student. Deze begeleiding en feedback meer groepsgebonden gaan organiseren kan zinvol zijn, zeker wanneer de instroom zou uitbreiden.
- Het panel wil ook meegeven om bijvoorbeeld het digitaal examineren (cfr. ANS) verder te onderzoeken, om na te gaan hoe evaluatie efficiënt en breed kan worden ingezet over de opleiding heen. Daarnaast kan het digitaal lesgeven en ter beschikking stellen van lesopnames verder uitgebouwd worden, i.f.v. de werkdruk van het team en de beschikbaarheid van online tools voor de studenten.

Kwaliteitskenmerk 3: Begeleiding van studenten

Omschrijving De voor de opleiding ingezette **docenten** bieden de studenten optimaal de mogelijkheid om leerresultaten te behalen. De opleiding beschikt over aangepaste studie- (en traject)**begeleiding** en in-, door- en uitstroom van studenten. De opleiding verstrekt volledige en gemakkelijk leesbare **informatie** over alle fasen van de studieloopbaan. De opleidingsspecifieke **voorzieningen** op het vlak van bibliotheek, ICT, infrastructuur, sociale voorzieningen zijn toegankelijk en adequaat.
Keuze opleiding Realisatie: - Bereikbaarheid en begeleiding van studenten Uitdaging: - Werkdruk, groepsgevoel, communicatie en planning

Sterke punten

- De opleiding zet sterk in op individuele begeleiding van de student. Er staat een zeer aanspreekbaar team klaar, docenten zijn nabij voor de studenten. De haalbaarheid hiervan verdient aandacht. Daarom adviseert het panel om verder na te denken over een meer gestructureerde en geformaliseerde aanpak hierin.

Vragen/bemerkingen

Tips voor de toekomst

- Het panel raadt aan om de studentenvertegenwoordiging binnen de opleiding te formaliseren. Het kan zinvol zijn om blijvend in te zetten op initiatieven die deze betrokkenheid van de studenten structureren. Eventueel kan de opleiding inspiratie halen uit de initiatieven van andere opleidingen op deze campus. Het panel geeft bijvoorbeeld aan om een studentenvertegenwoordiger uit een andere, verwante opleiding in deze opleiding te betrekken en zo studenten warm te maken voor zo'n engagement.

Kwaliteitskenmerk 4: Betrokkenheid van stakeholders

Omschrijving De samenwerking tussen **werkveldvertegenwoordigers / andere partners** en de opleiding heeft een meerwaarde voor beide partijen. De opleiding beschikt over een actieve en verankerde participatie van **studenten**.
Keuze opleiding Realisatie: - Afstuderende studenten zijn goed voorbereid op de beroepspraktijk Uitdaging: - Meer samenwerking met bedrijven, secundaire scholen en andere opleidingen - Ruimte voor verbindende momenten in een omgeving met hoge werklast - Alumniwerking versterken

Sterke punten

- Het panel heeft tijdens het verdiepingsgesprek veel sterke realisaties opgemerkt in samenwerking met werkveldvertegenwoordigers en andere stakeholders. De opleiding neemt veel initiatieven richting het secundair onderwijs, alumni, stageplaatsen en de arbeidsmarkt. De opleiding heeft duidelijk een sterk netwerk met werkveld en stageplaatsen.

Vragen/bemerkingen

Tips voor de toekomst

- Het panel schat in dat de bovenstaande samenwerkingen te weinig zichtbaar worden gemaakt. De opleiding mag dit meer kenbaar maken, ook i.f.v. werving van studenten. Het panel raadt aan om in te zetten op de zichtbaarheid van deze initiatieven en verder gestructureerd in kaart

te brengen wat dit oplevert voor de opleiding. Door deze samenwerkingen te stroomlijnen, kunnen informele contacten en afstemming minder noodzakelijk worden.

Kwaliteitskenmerk 5: Internationalisering, toegepast onderzoek en maatschappelijke dienstverlening

Omschrijving De opleiding investeert niet alleen in zijn hoofdopdracht rond onderwijs maar ook in internationalisering, praktijkgericht onderzoek en/of dienstverlening in **wisselwerking tussen de opleiding en werkveld**.
Keuze opleiding Realisatie: - Dienstverlening zorgt continu voor vinger aan de pols met het werkveld Uitdaging: - Onderzoeksuitbouw wordt bedreigd door hoge werkdruk bij docenten - Aanbieden van internationale ervaring

Sterke punten

- Het panel merkt op dat de opleiding over actueel materiaal beschikt in de labo's, onder meer omwille van samenwerkingen of onderzoeksprojecten. Het panel geeft wel mee dat er nog potentieel is in het voldoende inbedden van het actuele materiaal in de opleiding zelf. Het panel stelt vast dat hier op ingezet wordt, maar dat dit door werkdruk eerder ad hoc gebeurd (bijvoorbeeld via twee internationale studenten). Er liggen nog kansen in het structureel inzetten van dit materiaal.

Vragen/bemerkingen

Tips voor de toekomst

- Het panel wil de opleiding aanmoedigen om hier verder efficiënt op in te zetten, gekoppeld aan de visie en beleid van de opleiding. Tracht op opleidingsniveau voldoende na te gaan welke richting de opleiding uit wil in de wisselwerking tussen onderzoek en onderwijs. Het panel begrijpt dat dit een investering vraagt van de opleiding. Een duidelijke visie op de onderzoekspijlers en waar eventueel ruimte kan gecreëerd worden in de opdrachten, zou een meerwaarde betekenen.

Deel 3 | Bijlage

Intern referentiekader Visie Odisee 2027

Kwaliteitskenmerk 1: profiel, leerresultaten en curriculum

- We gaan voor duurzaam onderwijs dat resulteert in energie voor levenslang leren.
- We kiezen ook voor effectief leren, met transfer van het geleerde naar de praktijk. Studenten baseren zich voor deze praktijkervaringen op stages, werkplekleren, projecten, maar ook zeer reële casussen aangereikt door het werkveld en de docent.
- We zetten volop in op een holistisch perspectief van het functioneren van de student in een authentieke context.
- De student kiest uit een aanbod van leerdoelen (discipline-eigen, discipline-overstijgende en persoonlijke leerdoelen). De finaliteit van het leertraject van studenten hangt dan niet alleen af van de gekozen opleiding of discipline.
- Differentiatie in de beoordeling resulteert in een diploma met een 'personal touch'.
- Door scherpe keuzes en meer efficiëntie creëren we ruimte voor innovatie.

Kwaliteitskenmerk 2: Onderwijsleeromgeving

- In de Odisee-gemeenschap krijgen studenten kansen om te groeien, op eigen tempo, langs flexibele leerwegen, in steeds meer verschillende contexten binnen en buiten de hogeschool. We erkennen, stimuleren en ondersteunen informeel leren in de hogeschool, maar ook daarbuiten.
- Odisee is een uitnodigende gemeenschap en veilige omgeving waar studenten samen leren. Ze stimuleren elkaar tot persoonlijke en professionele ontwikkeling. Studenten hebben een stevige binding met elkaar, met hun opleiding, met alle medewerkers van Odisee, met het werkveld. Diverse groeperingsvormen ondersteunen het samen leren.
- We benutten alle opportuniteiten om studenten uit verschillende opleidingen en niveaus (so-gr-ba-ma) te laten samenwerken en samen te leren.
- Authentieke leerervaringen zijn het vertrekpunt en sluitstuk voor leren. We hanteren de praktijk als context waarin dringende leernoden ontstaan, als 'trigger' voor intrinsiek gemotiveerd leren.
- Studenten zoeken uitdaging op en benutten de experimenteerruimte waar ze ongeremd verantwoordelijkheid en initiatief kunnen nemen.
- Hybride leerwerkplekken, waarin een zekere mate van simulatie wordt gehanteerd, kunnen een goede tussenoplossing betekenen in de interactie tussen opleiding en werk. Zij bieden experimenteer- en leerruimte die in de echte praktijk niet altijd aanwezig is.
- De maatschappelijke dimensie krijgt alle kansen in het leerproces.
- Studenten nemen in Odisee eigenaarschap op voor de eigen evaluatie, via betrokkenheid in het formuleren van leerdoelen, in de inhoud, de vorm en het tijdstip van evaluatie en in de voortdurende feedback en feedforward op het leerproces. De dialoog tussen coach en coachee, tussen evaluator en geëvalueerde maakt van evaluaties een leermoment.
- Vooropgestelde leerresultaten toetsen we zoveel mogelijk onafhankelijk van het gevolgde traject. Zo bieden we de beste kansen op succesvolle differentiatie van leertrajecten.

Kwaliteitskenmerk 3: Begeleiding van studenten

- In een wereld waarin diversiteit de realiteit en de norm is, kiezen we voor gedifferentieerd onderwijs dat verschillen omarmt en diversiteit aanwendt als kracht. Gedifferentieerd onderwijs veronderstelt niet een verschillende aanpak voor elke lerende, maar legt de nadruk op zinvolle activiteiten voor alle lerenden.
- De student wordt kwaliteitsvol ondersteund bij het ontwerpen van het eigen leertraject, via coaching bij de opzet, het doorlopen en het afronden van het eigen leertraject, met just-in-time kennis en ondersteuning, afgestemd op het gekozen leertraject. De docent is er zich van bewust dat hij soms klassikaal moet werken, soms in kleinere groepjes en soms individueel, met het oog op het grootst mogelijke leerrendement voor de lerenden en praktische haalbaarheid.
- Het onderwijsteam neemt rollen op met betrekking tot curriculumontwerp, ontwikkeling van opleidingsonderdelen en leerbegeleiding. Het team verdeelt rollen onderling of combineert ze, in functie van de aanwezige expertise en talenten. Experten uit de diensten ondersteunen waar nodig.
- Onze campussen bekrachtigen onze uitstraling als 'brede' hogeschool, als open gemeenschap met de blik naar buiten gericht. We spreken diverse doelgroepen aan en zijn verankerd in de omringende gemeenschap.
- Onze campussen zijn in 2027 aantrekkelijke en duurzame leer-, leef- en werkomgevingen die onderwijs, onderzoek en dienstverlening maximaal ondersteunen: die uitnodigen tot ontmoeting, samenwerking en interactie; die mogelijkheden bieden voor tijd- en plaatsonafhankelijk werken en leren; ingericht volgens de principes van universeel ontwerp, reeds bij ontwerp uitgaand van differentiatie.

Kwaliteitskenmerk 4: Betrokkenheid van stakeholders

- Ons onderwijs komt in 2027 echt tot stand in co-creatie met de beroepspraktijk.
- Getalenteerde en ondernemende studenten nemen in hun ontwikkeling tot professional steeds meer initiatief en verantwoordelijkheid op. Ze participeren actief.
- We slopen de muren tussen de hogeschool, het werkveld en de maatschappij. We zetten in op duurzame partnerschappen en netwerking tussen het onderwijs, de wetenschappelijke wereld en het werkveld.

Kwaliteitskenmerk 5: Internationalisering, toegepast onderzoek en maatschappelijke dienstverlening

- We bouwen tegen 2027 een kwaliteitsvol meertalig onderwijs uit en zorgen voor meer kruisbestuiving met (inter)nationale studenten. We bieden alle studenten en personeelsleden minstens de kans op een buitenlandse ervaring. We versterken onze internationale leeromgeving, ook op onze eigen campussen, onder andere via internationalisation@home.
- We zorgen ervoor dat leergierigen levenslang bij ons terecht kunnen, voor korte en langdurige opleidingen, voor basisvorming, opfrissessies en specialisaties. We ontwikkelen navormingen en postgraduaten die nauw aanleunen bij het gesubsidieerde onderwijsaanbod en het praktijkgericht onderzoek. Daarnaast ontwikkelen we een niche van high-end opleidingen die een belangrijke marktwaarde vertegenwoordigen in de niet-gesubsidieerde opleidingsmarkt, ook samen met andere onderwijspartners
- Praktijkgericht onderzoek is in 2027 een motor voor duurzame en maatschappelijk verantwoorde innovatie, zowel voor het werkveld als het onderwijs:
  - -praktijkgericht onderzoek start vanuit een probleem of vraagstelling uit werkveld of maatschappij;
  - -we focussen op het ontwikkelen van nieuwe of het verbeteren van bestaande praktijken, producten of processen en op implementatie en disseminatie van de bevindingen;
  - -we zetten in op co-creatie en actieve partnerschappen met het werkveld en andere wetenschappelijke instellingen;
  - -in deze samenwerking verdiepen studenten en docenten hun expertise en ontwikkelen ze een op innovatie gerichte en wetenschappelijke attitude.
- Via dienstverlening en kenniscentra dragen we de opgebouwde expertise uit.